

JAMIYATDA GLOBALLASHUVNI YOSHLARGA TA'SIRI.

Alisher Madraximov

Central Asian medical university o'qituvchisi

Sotsiologiya fanlaru falsafa doktori PhD

e-mail: alisherw35@gmail.com Tel: (90)5813983

Globalashuv — bu iqtisodiy, madaniy, siyosiy va ijtimoiy jarayonlarning bir-biriga bog'lanishi va dunyo bo'ylab tezkor aloqalar o'rnatilishi. Ushbu jarayonning yoshlarga ta'siri ko'p jihatdan ijobiy va salbiy tomonlarga ega. Globalashuv natijasida yoshlar uchun ma'lumot va ta'limga kirish imkoniyatlari kengaymoqda. Internet va raqamli texnologiyalar orqali o'qish, onlayn kurslar va resurslar yordamida yoshlar o'z bilimlarini oshirishlari mumkin. Masalan, Coursera, edX va Khan Academy kabi platformalar orqali dunyoning eng yaxshi universitetlaridan ta'lim olish imkoniyati mavjud. Globalashuv yoshlar o'rtasida madaniy almashuvni kuchaytiradi. Yoshlar turli mamlakatlar va madaniyatlar bilan tanishish, yangi g'oyalar va an'analarni o'zlashtirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa ularning dunyoqarashini kengaytiradi va tolerantlikni oshiradi. Ijtimoiy tarmoqlar, masalan, Facebook, Instagram va TikTok, yoshlar o'rtasida tezkor aloqa o'rnatish imkonini beradi. Bu platformalar orqali yoshlar o'z fikrlarini, g'oyalarini va tajribalarini boshqalar bilan baham ko'rishlari mumkin. Shuningdek, bu platformalar orqali global muammolar haqida xabardor bo'lish va faoliyat yuritish imkoniyatlari paydo bo'ladi. Globalashuvning salbiy ta'sirlaridan biri madaniy assimilyatsiya hisoblanadi. Yoshlar o'z milliy madaniyatlarini yo'qotish xavfi ostida qolishlari mumkin. G'arbiy madaniyatning ta'siri ostida, ko'plab yoshlar o'z an'alarini va qadriyatlarini unutishlari mumkin. Globalashuv ijtimoiy muammolarni ham keltirib chiqarishi mumkin. Yoshlar o'rtasida iqtisodiy tengsizlik, ishsizlik va ijtimoiy adolatsizlik kabi muammolar kuchayishi mumkin. Bu esa yoshlarning ruhiy salomatligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Globalashuv natijasida yoshlar o'rtasida raqobat kuchayadi. Ta'lim va ish bozorida global raqobat yoshlarni stressga olib kelishi, o'z-o'zini baholashni pasaytirishi va ruhiy salomatlikka zarar yetkazishi mumkin.

Globalashuv jarayoni zamonaviy dunyoda iqtisodiy, siyosiy va madaniy sohalarda o'zaro bog'lanishning kuchayishini anglatadi. Bu jarayonning muhim jihatlaridan biri madaniy almashuvdir. Madaniy almashuv, turli xalqlar va madaniyatlar o'rtasida

an'analar, g'oyalar, san'at va qadriyatlarning o'zaro almashuvi orqali amalga oshadi.

Madaniy almashuv globallasuv jarayonida madaniyatlararo muloqotni kuchaytiradi. Turli xalqlar o'rtasida o'zaro tanishuv va muloqot o'rnatilishi, odamlar o'rtasida tushunishni oshiradi. Masalan, internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali turli madaniyatlar haqida ma'lumot olish, ularni o'rganish va qabul qilish imkoniyati yaratiladi. Bu jarayon, o'z navbatida, madaniyatlararo to'qnashuvlarni kamaytiradi va tolerantlikni oshiradi. Madaniy almashuv, shuningdek, tolerantlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi. Odamlar bir-birining madaniyatini hurmat qilishni o'rganadilar, bu esa kamsitish va diskriminatsiyani kamaytirishga yordam beradi. Madaniy almashuv orqali odamlar turli fikrlar va an'analarni qabul qilishga tayyor bo'ladilar, bu esa jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi. Madaniy almashuv ijtimoiy rivojlanishga hissa qo'shadi. Yoshlar o'rtasida madaniy almashuv, ularni ijtimoiy masalalarda faol ishtirok etishga undaydi. Yoshlar global muammolar, masalan, iqlim o'zgarishi yoki inson huquqlari kabi masalalarda o'z fikrlarini bildirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu jarayon, shuningdek, yoshlar o'rtasida hamkorlikni kuchaytiradi va ijtimoiy loyihalar va tashabbuslarni amalga oshirishga yordam beradi. Madaniy almashuv yangi g'oyalar va innovatsiyalarni keltirib chiqaradi. Turli madaniyatlar o'rtasida tajriba almashuvi yangi yechimlar va yondashuvlarni ishlab chiqishga yordam beradi. San'at va adabiyot sohalarida yangi uslublar va yo'nalishlarning paydo bo'lishi, madaniy almashuvning natijasi sifatida ko'rilishi mumkin. Bu esa san'at va madaniyatni boyitadi va yangi ijodiy imkoniyatlar yaratadi. Madaniy almashuv global fuqarolik hissini rivojlantiradi. Odamlar o'zlarini nafaqat o'z mamlakatlari, balki global jamiyatning bir qismi sifatida his qilishni o'rganadilar. Bu jarayon, shuningdek, yoshlar o'z madaniyatlarini saqlab qolish bilan birga, global madaniyat bilan ham tanishadilar, bu esa ularning identifikatsiyasini kengaytiradi. Madaniy almashuv globallasuv jarayonida muhim rol o'ynaydi. U turli madaniyatlar o'rtasida o'zaro aloqalarni kuchaytiradi, tolerantlikni oshiradi, ijtimoiy rivojlanishga hissa qo'shadi va yangi g'oyalar va innovatsiyalarni keltirib chiqaradi. Madaniy almashuv jarayoni, shuningdek, global fuqarolik hissini rivojlantiradi va yoshlar uchun ko'plab imkoniyatlar yaratadi. Shu sababli, madaniy almashuvni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish, globallasuv jarayonining ijobiy natijalarini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Xulosa:

Globallashuv yoshlar uchun ko'plab imkoniyatlar va qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. Ijobiy ta'sirlar, masalan, ta'limga kirish, madaniy almashuv va ijtimoiy aloqalar, yoshlarning rivojlanishiga yordam beradi. Biroq, salbiy ta'sirlar, jumladan, madaniy assimilyatsiya, ijtimoiy muammolar va raqobat, yoshlarning hayotiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shuning uchun, globallashuv jarayonida yoshlarni qo'llab-quvvatlash va ularning salomatligini, madaniyatini va ijtimoiy farovonligini saqlab qolish muhimdir. Yoshlar, globallashuv jarayonida faol ishtirok etib, o'z kelajagini shakllantirishda muhim rol o'ynashlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Бауман Ж. Глобализация: последствия для человека и общества. - М.: МИР, 2019.
2. Исмадова, Д. Т. (2020). Ота-оналик маъсулиятининг фарзандлар тарбиясига психологик таъсири. *Oriental Art and Culture*, 1(3), 452-456.
3. Zinovyova N. B. *Shaxsiyatning axborot madaniyati / Ed.* -Krasnodar: Krasnodar, davlat nashriyoti. akademiya. madaniyat, 1996.
4. Qaxharova, M., & Raximshikova, M. (2020). MORAL CONTINUITY IS A SOCIAL-PHILOSOPHICAL, HISTORICAL PHENOMENON. *The Light of Islam*, 2020(3), 103-112.
5. Qosimova, S. B. (2021). O'smirlik davridagi o'quvchilarda ijtimoiy intellekt muammosining psixologik xususiyatlari. *Oriental Art and Culture*, 2(4), 554-559

